

**SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (UNIKALUS KODAS
KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRE 33055) TERITORIJOJE, TRAKŲ R.,
2009 M. ATLIKTŲ ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGOMŲJŲ TYRINĖJIMŲ
ATASKAITA**

autorius

Eugenijus Butėnas

Vilnius, 2009

1. TURINYS

1. TURINYS.....	1
2. ĮVADAS	2
3. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGOMŲJŲ TYRINĖJIMŲ APRAŠYMAS	4
ŠURFAS NR. 1.....	4
ŠURFAS NR. 2.....	4
ŠURFAS NR. 3.....	5
ŠURFAS NR. 4.....	5
ŠURFAS NR. 5.....	5
ŠURFAS NR. 6.....	6
ŠURFAS NR. 7.....	6
ŠURFAS NR. 8.....	7
ŠURFAS NR. 9.....	7
4. IŠVADOS.....	8
5. NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS	9
6. BRĖŽINIŲ SĄRAŠAS.....	10
7. NUOTRAUKOS.....	11
8. SUTARTINIAI ŽENKLAI.....	17
9. BRĖŽINIAI.....	16
10. TYRIMŲ LEIDIMAS IR PROJEKTAS.....	28
11. GYVENVIEČIŲ IR PILIAKALNIŲ KAI KURIŲ RYTŲ LIETUVOS EŽERŲ SALOSE IR PAKRANTĖSE ŽVALGYMAI 2009 METAIS (IŠRAŠAS).....	35

2. ĮVADAS

2009 m. spalio mėn. buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai Vilniaus aps., Trakų r. sav., Senųjų Trakų sen., Senojo Tarpupio k., Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 33055) teritorijoje, žemės sklype kadastrinis Nr. 7970/0004:556, numatomose statybos ir elektros linijos (kabelio) tiesimo vietose (brėž. Nr. 1).

Kultūros paveldo centro (toliau - KPC) archeologai 2008 m. pabaigoje - 2009 m. pradžioje gavo gamtininko D. Stončiaus pranešimus, jog. Meduvio ež. pakrantėje gali būti archeologinė gyvenvietė. Meduvio ežero pakrantė KPC archeologų žvalgyta 2009-03-31. Ariamo, užsėto žiemkenčiais lauko tarp dviejų sodybų aukštesnėje dalyje, esančioje arčiau kelio, buvo pastebėta tamsesnės žemės dėmė ir apdegusių akmenų, aptikta lipdytos keramikos šukių grublėtu ir brūkšniuotu paviršiumi, viena gnaibytiniu ornamentu puošta šukelė. Kiek žemiau ir arčiau ežero kranto irgi buvo pastebėta apdegusių akmenų, aptikta pora mažų lipdytos keramikos šukelių, o taip pat ir pora vėlyvos keramikos šukių.

Pagal surastą keramiką KPC archeologai J. Balčiūnas, A. Strazdas, A. Skrupskelis Senojo Tarpupio senovės gyvenvietę preliminariai datavo I tūkstantmečio prieš Kristų pabaiga - I tūkstantmečiu po Kristaus. KPC archeologai konstatavo, kad ši gyvenvietė jau yra gerokai suardyta žemės ūkio darbų metu ir kad tikslinga čia atlikti žvalgomuosius archeologijos tyrimus, kurie leistų nustatyti gyvenvietės išlikimą bei patikslinti jos ribas ir chronologiją.

Senojo Tarpupio senovės gyvenvietę įrašyti į Kultūros vertybių registrą 2009-09-09 aktu Nr. KPD-RM-1207 nutarė Kultūros paveldo departamento nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba. Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinis padalinys 2009-10-07 raštu Nr. (12.24V)-2V-830 „Dėl objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą“ informavo žemės sklypo kadastrinis Nr. 7970/0004:556 savininką, kad šis sklypas atsidūrė Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės teritorijoje.

Žemės sklypo kadastrinis Nr. 7970/0004:556 savininkas dar iki šio objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą ir Vilniaus teritorinio padalinio 2009-10-07 rašto Nr. (12.24V)-2V-830 „Dėl objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą“ gavimo (raštas jam įteiktas 2009-10-10), nežinodamas apie šios vietos kultūrinę vertę, buldozeriu išlygino numatomą statybų vietą (brėž. Nr. 1), nuėmęs viršutinį žemės

sluoksni, o gavęs Vilniaus teritorinio padalinio 2009-10-07 raštą Nr. (12.24V)-2V-830, atvyko į Vilniaus teritorinį padalinį, kur iš jo buvo pareikalauta sustabdyti tolesnius statybos darbus ir numatomoje statybos ir elektros linijos (kebelio) vietoje atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus.

Mokslinė archeologijos komisija pritarė Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų Vilniaus aps., Trakų r. sav., Senujų Trakų sen., Senojo Tarpupio k., Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės (33055) teritorijoje projektui ir Kultūros paveldo departamentas 2010-10-22 išdavė leidimą Nr. 225 jiems atlikti.

Archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai buvo atlikti 2009 m. spalio mėnesį. Archeologinių šurfų centrų vietos nustatytos GPS įrenginiu LKS-94 koordinaciu sistemoje. Nuotraukos ir brėžiniai – ataskaitos autoriaus.

3. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGOMŲJŲ TYRINĖJIMŲ APRAŠYMAS

Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų vieta išsidėsčiusi sklype šalia Meduvio ežero šiaurinės pakrantės (brėž. Nr. 1). Tai – plynas, be medžių ir krūmų, išlygintu, mechanizuotai nukasant viršutinį grunto sluoksnį, paviršiumi laukas, žemėjantis Meduvio ežero link. Sklypo pietinėje dalyje sustumdyta mechanizuotai nukasto viršutinio grunto sluoksnio iki 4 m aukščio krūva (foto Nr. 1-5).

Metodika. Žvalgomieji šurfai buvo išdėstyti taip: šurfai Nr. 1-7 – projektuojamo užstatymo vietoje, o šurfai Nr. 7-9 – projektuojamos elektros linijos (kabelio) tiesimo vietoje. Visi šurfai kasti iki įžemio.

Šurfas Nr. 1 (foto Nr. 6; brėž. Nr. 1, 2)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X=6046982, Y= 564888

Dydis. 2 x 2 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.72 – 143.84. Fiksuotas 1 horizonto kultūrinis sluoksnis - šurfo viršuje aptiktas 0,08-0,1 m storio pilkšvos, augalinės kilmės žemės sluoksnis (sl.1). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl.2).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 2 (foto Nr. 7; brėž. Nr. 1, 3)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X=6046985, Y=564900

Dydis. 2 x 2 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.92 – 143.98. Fiksuotas 1 horizonto kultūrinis sluoksnis - šurfo viršuje aptiktas 0,10-0,16 m storio pilkšvos, augalinės kilmės žemės sluoksnis (sl.1). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl.2).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 3 (foto Nr. 8; brėž. Nr. 1, 4)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X=6046989, Y=564912

Dydis. 2 x 2 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.54 – 143.60. Fiksuotas 1 horizonto kultūrinis sluoksnis - šurfo viršuje aptiktas 0,2-0,3 m storio pilkšvos, augalinės kilmės žemės sluoksnis (sl.1). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl.2).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 4 (foto Nr. 9; brėž. Nr. 1, 5)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X= 6046991, Y= 564887

Dydis. 2 x 2 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.26 – 143.40. Fiksuotas 1 horizonto kultūrinis sluoksnis - šurfo viršuje aptiktas 0,1-0,12 m storio pilkšvos, augalinės kilmės žemės sluoksnis (sl.1). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl.2).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 5 (foto Nr. 10; brėž. Nr. 1, 6)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X=6046994, Y= 564900

Dydis. 2 x 2 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.24 – 143.35. Fiksuotas 1 horizonto kultūrinis sluoksnis - šurfo viršuje aptiktas 0,24-0,30 m storio pilkšvos, augalinės kilmės žemės sluoksnis (sl.1). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl.2).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 6 (foto Nr. 11; brėž. Nr. 1, 7)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X=6046996, Y= 564910

Dydis. 2 x 2 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.18 – 143.25. Fiksuotas 1 horizonto kultūrinis sluoksnis - šurfo viršuje aptiktas 0,13-0,16 m storio pilkšvos, augalinės kilmės žemės sluoksnis (sl.3). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl.2). Šurfo rytinėje dalyje aptikta iki 0,6 m gylio duobė, užpildyta geltonu perkastu smėliu (sl.2). Šios duobės dugne aptiktas sulankstytas geležinės vielos gabalas.

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 7 (foto Nr. 12-13; brėž. Nr. 1, 8)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X= 6047005, Y= 564876. Šurfas kastas ant šalia kelio esančio melioracinio griovio šlaito viršaus.

Dydis. 1 x 1 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.42. Fiksuotas 2 horizontų kultūrinis sluoksnis: nuo žemės paviršiaus iki 0,1-0,12 m gylio fiksuota velėna (sl. 1); žemiau iki 0,3-0,32 m gylio išsiskyrė pilkos žemės, peraugusios augalų šaknimis, iki 0,2 m storio žemės sluoksnis (sl. 2). Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl. 3).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 8 (foto Nr. 14-15; brėž. Nr. 1, 9)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X= 6047013, Y= 564912. Šurfas kastas ant šalia kelio esančio melioracinio griovio šlaito.

Dydis. 1 x 1 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.30 – 143.58. Fiksuotas 2 horizontų kultūrinis sluoksnis: nuo žemės paviršiaus iki 0,1-0,12 m gylio fiksuota velėna (sl. 1); žemiau iki 0,5 m gylio išsiskyrė pilkos žemės, peraugusios augalų šaknimis, iki 0,2 m storio žemės sluoksnis (sl. 2), susidaręs melioracijos griovio šlaite ir pakraštyje. Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl. 3).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

Šurfas Nr. 9 (foto Nr. 16-17; brėž. Nr. 1, 10)

Situacija. Šurfo centro koordinatės LKS-94 sistemoje X= 6047021, Y= 564940. Šurfas kastas ant šalia kelio esančio melioracinio griovio šlaito.

Dydis. 1 x 1 m

Gylis. 1 m

Orientacija. Šurfo kraštinės orientuotos pagal pasaulio šalis

Stratigrafija. Žemės paviršiaus Habs. 143.36 – 143.50. Fiksuotas 2 horizontų kultūrinis sluoksnis: nuo žemės paviršiaus iki 0,1-0,12 m gylio fiksuota velėna (sl. 1); žemiau iki 0,5 m gylio išsiskyrė pilkos žemės, peraugusios augalų šaknimis, iki 0,2 m storio žemės sluoksnis (sl. 2), susidaręs melioracijos griovio šlaite ir pakraštyje. Po juo aptiktas gelsvo smėlio įžemis (sl. 3).

Radiniai. Šurfe archeologinių radinių nerasta.

4. IŠVADOS

1. Ištirti 9 žvalgomieji archeologiniai šurfai, kurių bendras plotas 27 m².

2. Šurfai Nr. 1-6 ištirti projektuojamo užstatymo plote, kuriame 2009 m. vasarą, dar iki šio objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą, sklypo valdytojo mechanizuotai buvo nuimtas viršutinis žemės sluoksnis. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu šurfuose Nr. 1-6 aptiktas 0,08-0,3 m storio tamsiai pilkas augalinės kilmės, buvusios ariamos žemės sluoksnis. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir archeologinių radinių šurfuose neaptikta.

3. Šurfai Nr. 7-9 ištirti projektuojamos elektros linijos (kabelio) tiesimo vietoje, ant šalia kelio esančio melioracijos griovio šlaito. Šurfuose po 0,1-0,12 m storio velėna aptiktas 0,2 m storio pilkas augalinės kilmės žemės sluoksnis, susidaręs melioracijos griovio šlaite ir pakraštyje. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir archeologinių radinių šurfuose neaptikta.

4. Ateityje prieš vykdant žemės judinimo darbus likusiose Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės teritorijos dalyse reikalingi archeologiniai tyrimai.

archeologas

Eugenijus Butėnas

5. NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS

1-2 - Žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų vietos vaizdas prieš tyrinėjimų pradžią iš šiaurės vakarų pusės. Matyti mechanizuotai nuskusto ir sustumdyto žemės sluoksnio krūva

3-4 - Žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų vietos vaizdas prieš tyrinėjimų pradžią iš šiaurės pusės. Matyti mechanizuotai nuskusto ir sustumdyto žemės sluoksnio krūva

5 - Žvalgomųjų archeologinių šurfų vaizdas iš šiaurės pusės

6 - Šurfas Nr. 1. Vaizdas iš šiaurės rytų pusės

7 - Šurfas Nr. 2. Vaizdas iš pietvakarių pusės

8 - Šurfas Nr. 3. Vaizdas iš pietryčių pusės

9 - Šurfas Nr. 4. Vaizdas iš pietryčių pusės

10 - Šurfas Nr. 5. Vaizdas iš pietryčių pusės

11 - Šurfas Nr. 6. Vaizdas iš pietvakarių pusės

12-13 - Šurfas Nr. 7. Vaizdas iš šiaurės vakarų pusės

14-15 - Šurfas Nr. 8. Vaizdas iš pietvakarių pusės

16-17 - Šurfas Nr. 9. Vaizdas iš šiaurės vakarų pusės

6. BRĖŽINIŲ SĄRAŠAS

- 1 - Situacijos planas. M 1: 850
- 2 – Šurfas Nr. 1. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 3 – Šurfas Nr. 2. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 4 – Šurfas Nr. 3. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 5 – Šurfas Nr. 4. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 6 – Šurfas Nr. 5. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 7 – Šurfas Nr. 6. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 8 – Šurfas Nr. 7. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 9 – Šurfas Nr. 8. Kraštinių pjūviai. M 1:20
- 10 – Šurfas Nr. 9. Kraštinių pjūviai. M 1:20

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

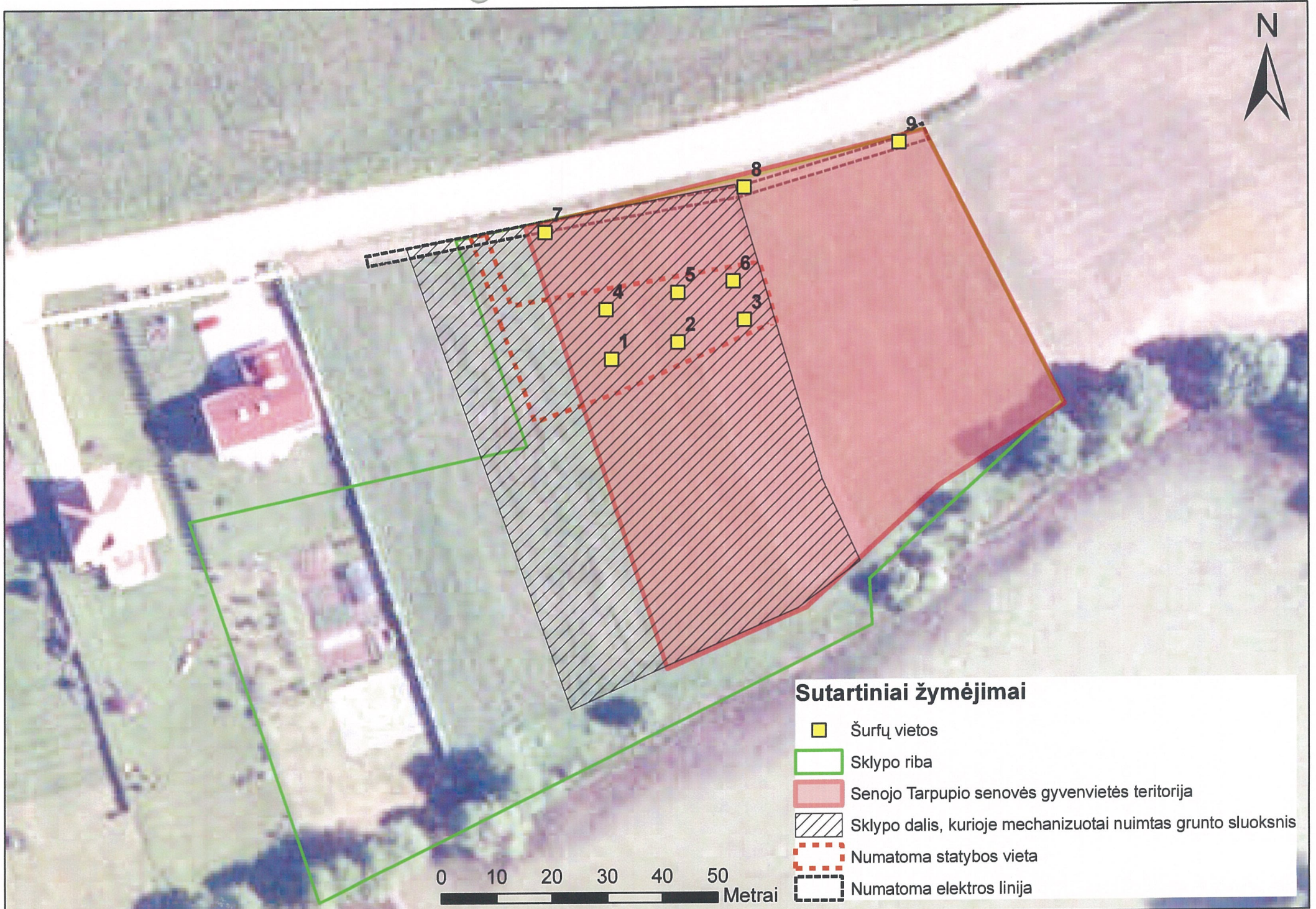
16

17

8. SUTARTINIAI ŽENKLAI

	PILKA ŽEMĖ		PELENAI		AKMENYS
	JUODA ŽEMĖ		VELĖNA		AKMENŲ GRINDINYS
	MOLIS		ODA		TAŠYTI AKMENYS
	PLŪKTAS MOLIS		PUVĖSIAI		DUOBĖS KONTŪRAS
	DEGTAS MOLIS		DURPĖS		AKMENŲ MŪRAS
	SMĖLIS		ŠAKNYS		PLYTŲ MŪRAS
	SMULKUS ŽVYRAS		SKERSINĖ MEDIENA		AKMENŲ-PLYTŲ MŪRAS
	STAMBUS ŽVYRAS		IŠILGINĖ MEDIENA		MŪRAS PJŪVYJE
	KALKĖS		SUNYKUSI MEDIENA		GRUNTINIS VANDUO
	KALKIŲ SKIEDINYS		APDEGUSI MEDIENA		FIKSUOTA KRAŠTINĖ
	SMULKIOS GRIUVENOS		KERAMIKA		SUODŽIAI
	STAMBIOS GRIUVENOS		SKIEDROS		
	DEGĖSIAI		ASFALTAS		
	KAULAI		IŽEMIS		

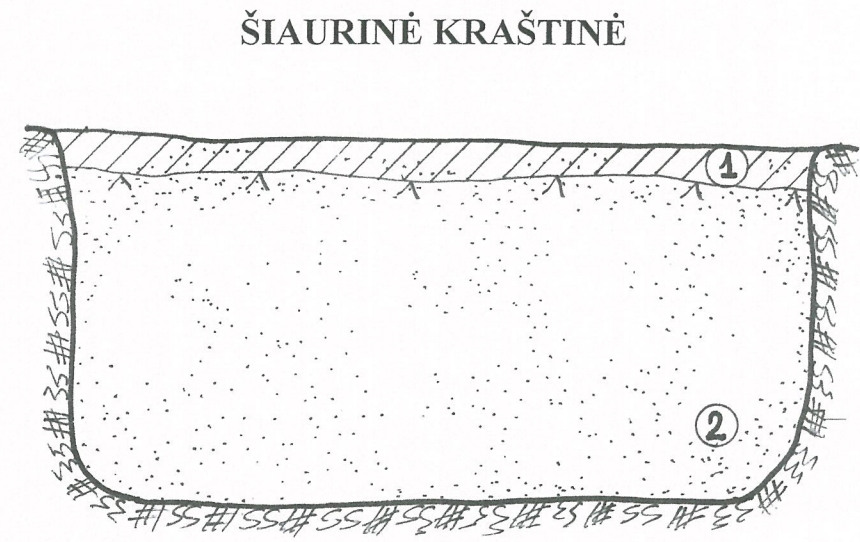
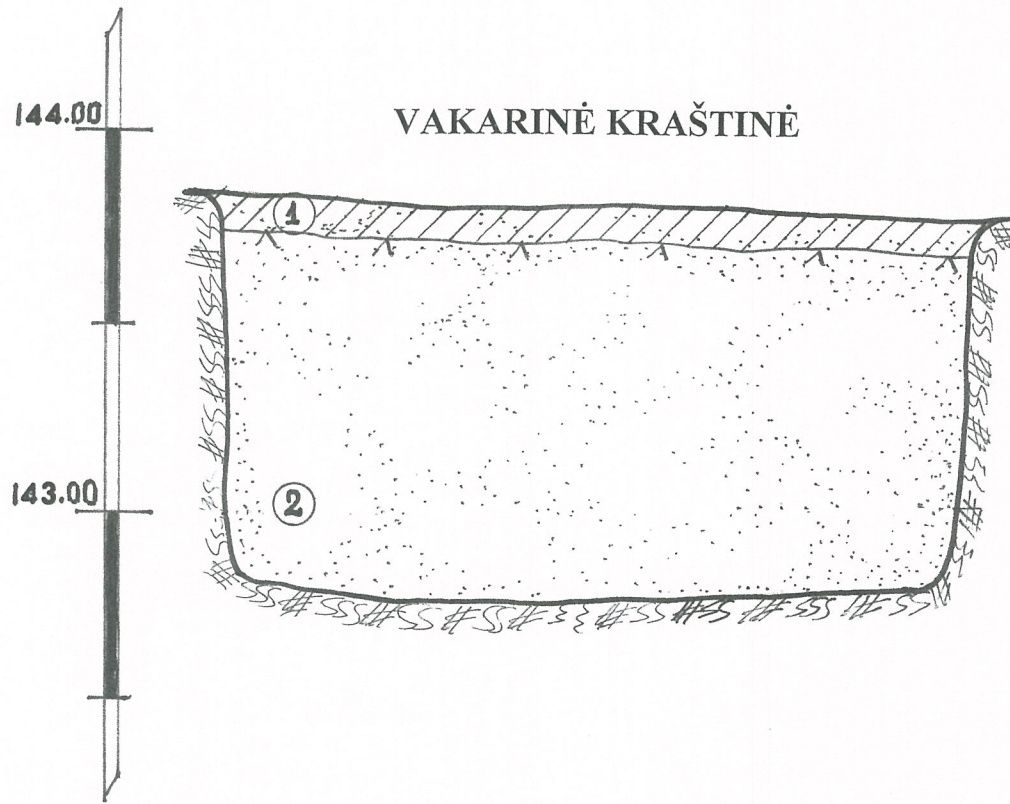

Sutartiniai žymėjimai

- Šurftų vietos
- Sklypo riba
- Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės teritorija
- Sklypo dalis, kurioje mechanizuotai nuimtas grunto sluoksnis
- Numatoma statybos vieta
- Numatoma elektros linija

ŠURFAS NR.1. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

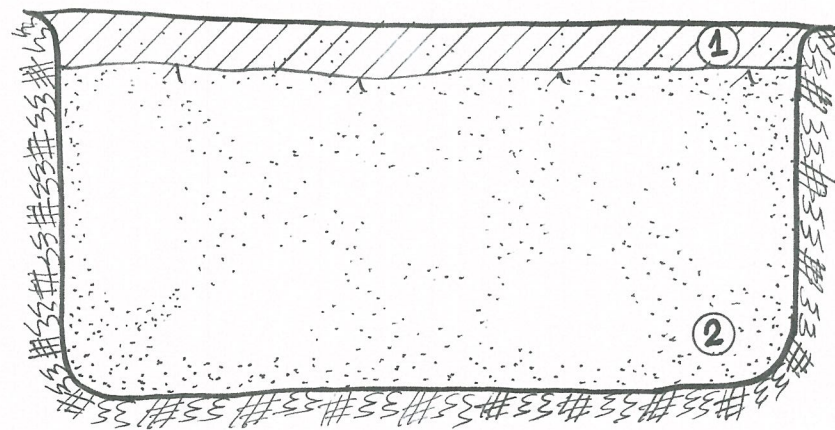
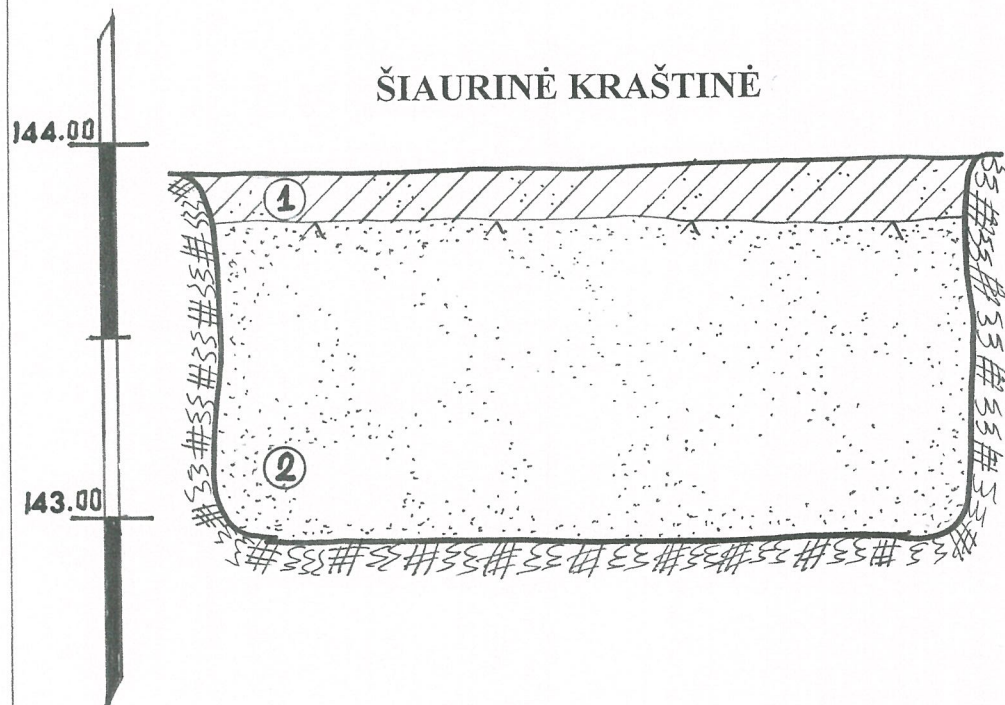

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE	Brėžinys	Brėžinių
	2	10
ŠURFAS NR. 1 KRAŠTINIŲ PJŪVIAI M 1 : 20		

ŠURFAS NR.2. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

ŠIAURINĖ KRAŠTINĖ

RYTINĖ KRAŠTINĖ

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI
TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS
GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE

Brėžinys

Brėžinių

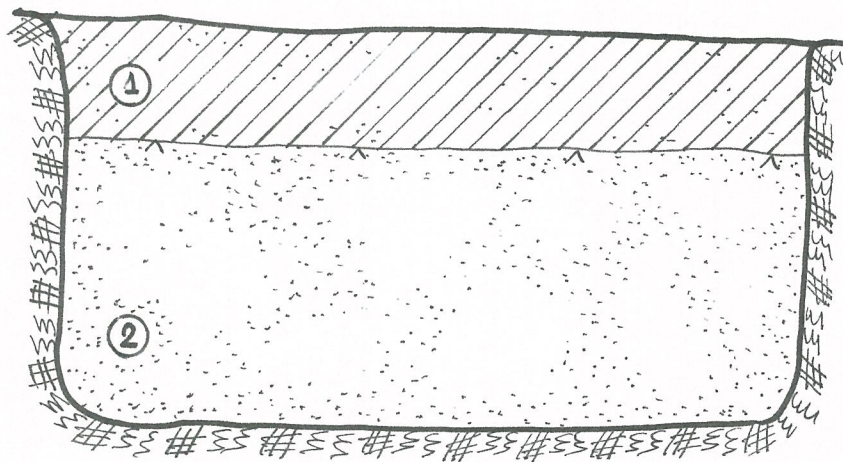
3

10

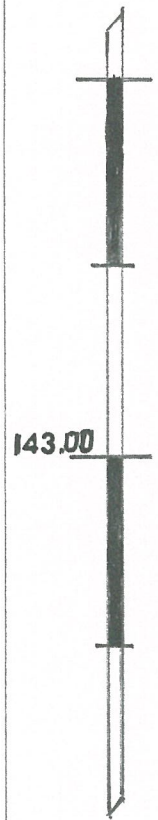
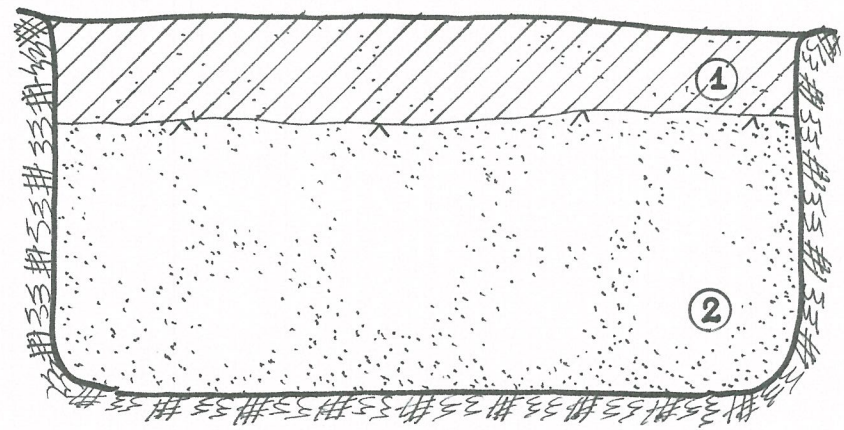
ŠURFAS NR. 2
KRAŠTINIŲ PJŪVIAI
M 1 : 20

ŠURFAS NR.3. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

VAKARINĖ KRAŠTINĖ

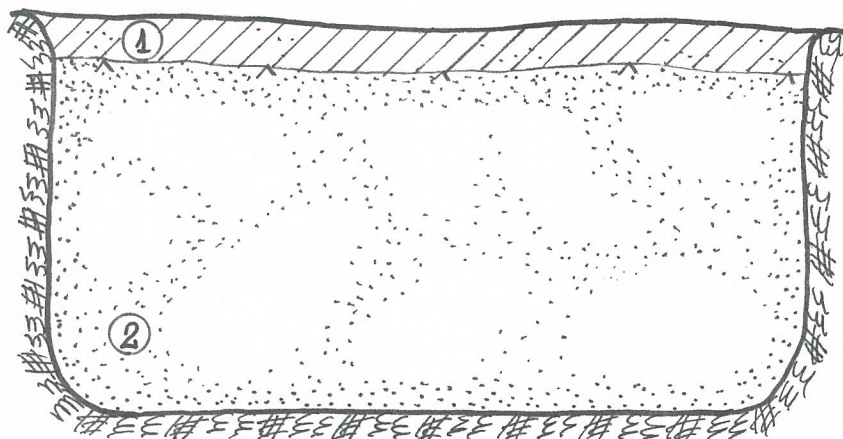
ŠIAURINĖ KRAŠTINĖ

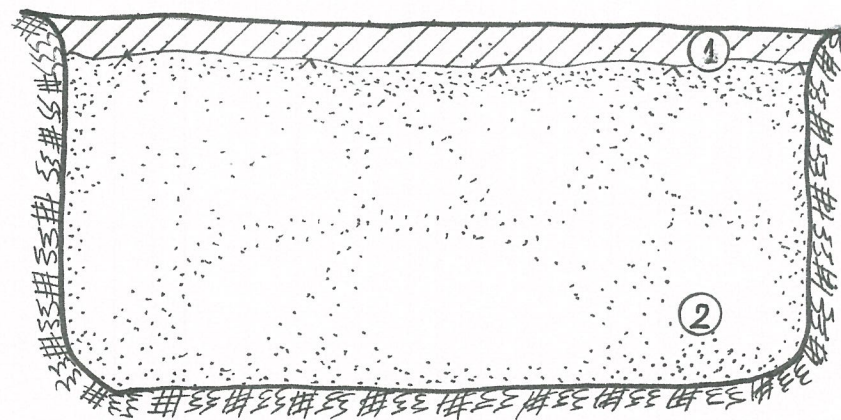
ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE	Brėžinys	Brėžinių
	4	10
ŠURFAS NR. 3 KRAŠTINIŲ PJŪVIAI M 1 : 20		

ŠURFAS NR.4. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

VAKARINĖ KRAŠTINĖ

ŠIAURINĖ KRAŠTINĖ

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI
TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS
GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE

Brėžinys

Brėžinių

5

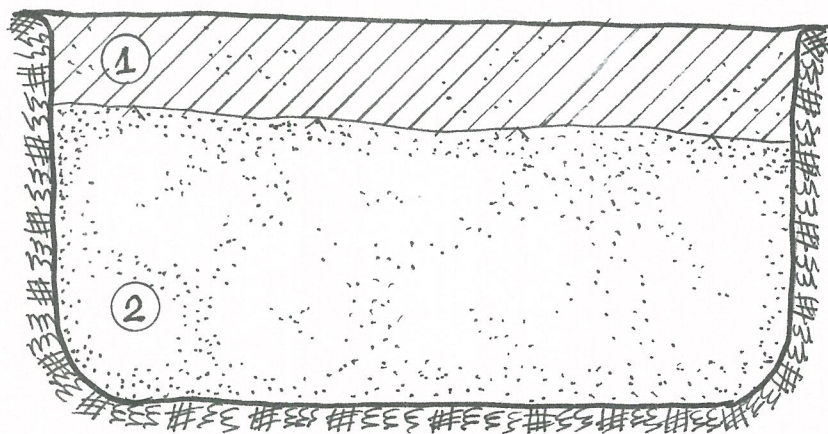
10

ŠURFAS NR. 4
KRAŠTINIŲ PJŪVIAI

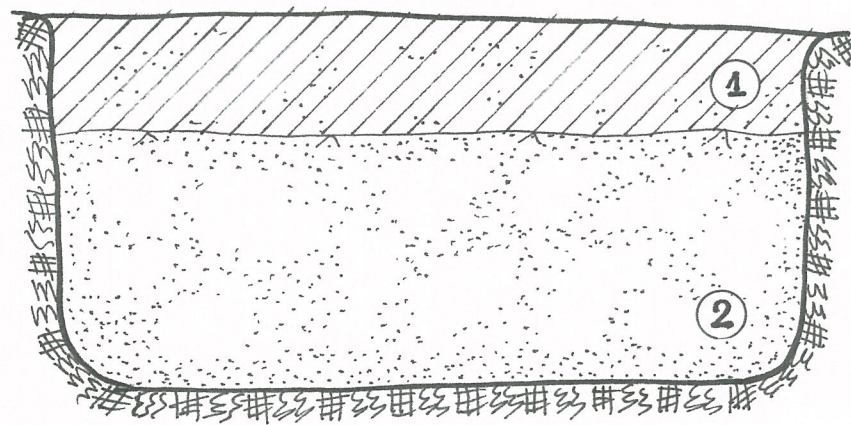
M 1 : 20

ŠURFAS NR.5. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

VAKARINĖ KRAŠTINĖ

ŠIAURINĖ KRAŠTINĖ

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI
TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS
GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE

Brėžinys

Brėžinių

6

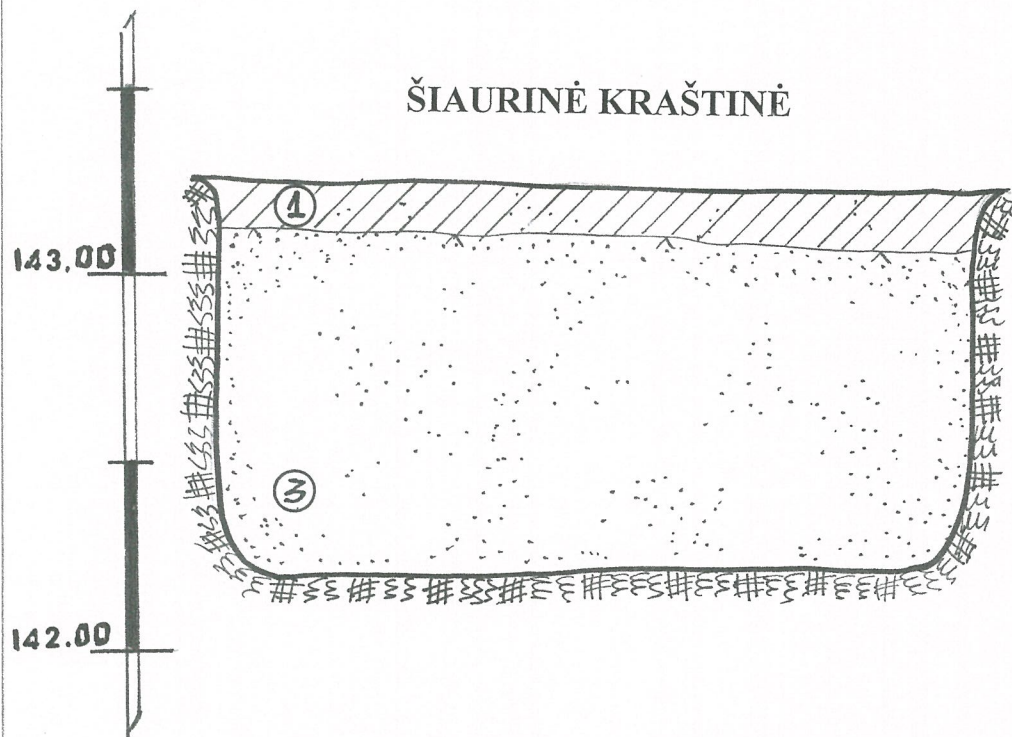
10

ŠURFAS NR. 5
KRAŠTINIŲ PJŪVIAI

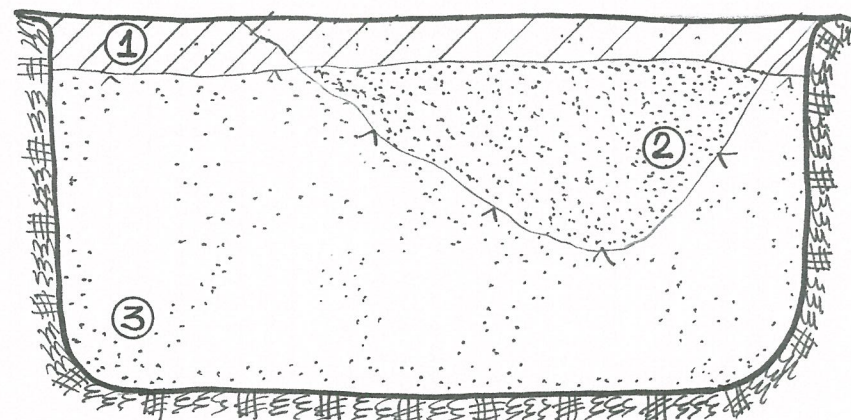
M 1 : 20

ŠURFAS NR.6. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

ŠIAURINĖ KRAŠTINĖ

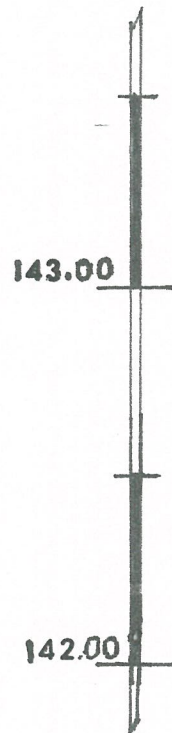

RYTINĖ KRAŠTINĖ

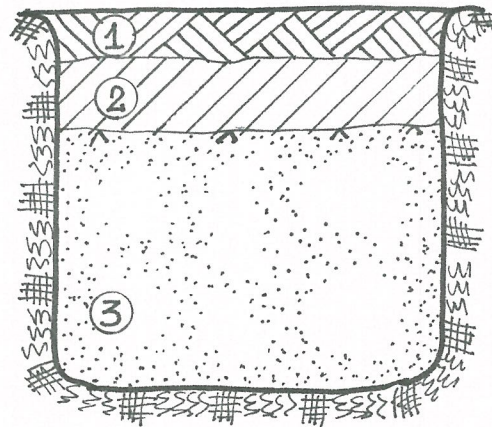

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE	Brėžinys	Brėžinių
	7	10
ŠURFAS NR. 6 KRAŠTINIŲ PJŪVIAI M 1 : 20		

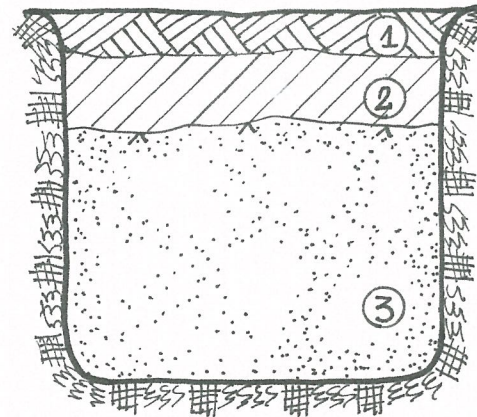
ŠURFAS NR.7. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

RYTINĖ KRAŠTINĖ

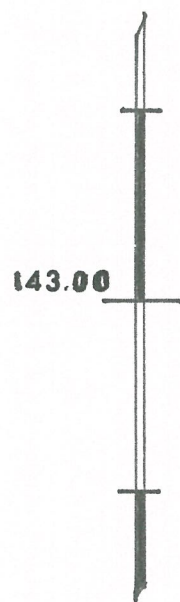

PIETINĖ KRAŠTINĖ

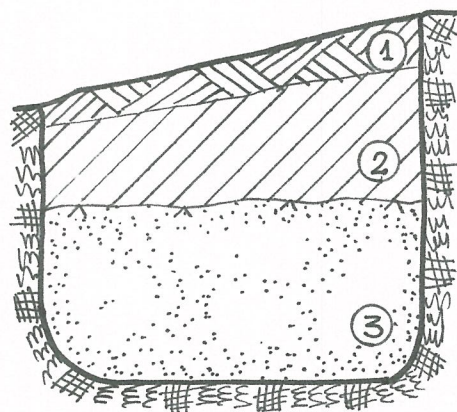

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE	Brėžinys	Brėžinių
	8	10
ŠURFAS NR. 7 KRAŠTINIŲ PJŪVIAI M 1 : 20		

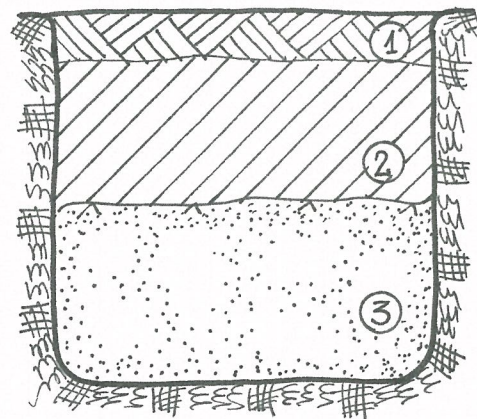
ŠURFAS NR.8. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

ŠIAURINĖ KRAŠTINĖ

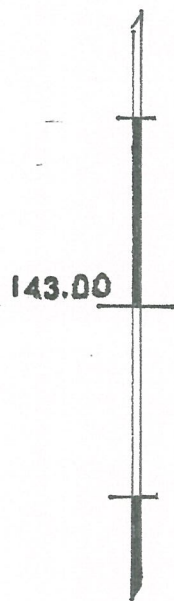

RYTINĖ KRAŠTINĖ

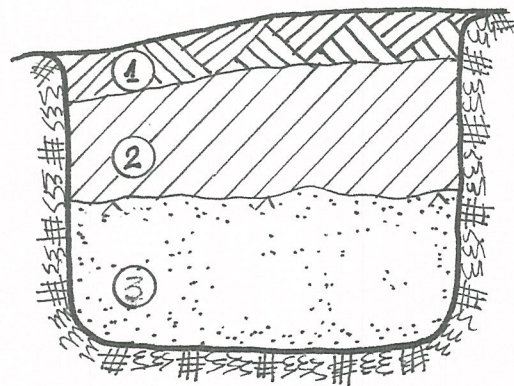

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE	Brėžinys	Brėžinių
	9	10
ŠURFAS NR. 8 KRAŠTINIŲ PJŪVIAI M 1 : 20		

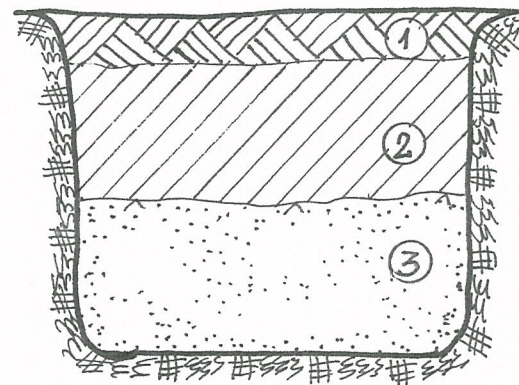
ŠURFAS NR.9. KRAŠTINIŲ PJŪVIAI. M 1:20

RYTINĖ KRAŠTINĖ

PIETINĖ KRAŠTINĖ

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SENOJO TARPUPIO SENOVĖS GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE	Brėžinys	Brėžinių
	10	10
ŠURFAS NR. 9 KRAŠTINIŲ PJŪVIAI M 1 : 20		

L E I D I M A S

vykdyti archeologinius tyrimus

2009-10-22 Nr.225
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **E. Butėnui**

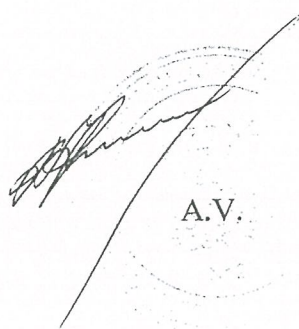
vykdyti Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės (33055), Trakų r.,

archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus,

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės (33055) teritorijoje, Trakų r. sav., Senujų Trakų sen., Senojo Tarpupio k., projektas, 2009-10-20, Nr.225.

Kontrolės skyriaus vedėjas

A.V.

R.Kraujalis

**ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGOMŲJŲ TYRINĖJIMŲ SENOJO TARPUPIO SENOVĖS
GYVENVIETĖS (33055) TERITORIJOJE, TRAKŲ R. SAV., SENŲJŲ TRAKŲ SEN.,
SENOJO TARPUPIO K.,
PROJEKTAS**

Vilnius, 2009-10-20

2009 m. spalio mėn. planuojama atlikti archeologinius žvalgomojus tyrinėjimus Vilniaus aps., Trakų r. sav., Senųjų Trakų sen., Senojo Tarpupio k., Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės (33055) teritorijoje, žemės sklype kadastrinis Nr. 7970/0004:556, numatomose statybos ir elektros linijos (kabelio) tiesimo vietose (žiūr. projekto brėž.).

2009-03-31 KPC archeologai žvalgymų¹ Senojo Tarpupio kaimo R gale metu pastebėjo tamsesnės žemės dėmę, apdegusių akmenų, lipdytos keramikos šukių grublėtu ir brūkšniuotu paviršiumi, gnaibytiniu ornamentu puoštų šukelių. Konstatavo, kad gyvenvietė jau gerokai suardyta žemės ūkio darbų metu ir ateityje rekomendavo šioje vietoje atlikti archeologinius žvalgomojus tyrinėjimus.

Senojo Tarpupio senovės gyvenvietę įrašyti į Kultūros vertybių registrą 2009-09-09 aktu Nr. KPD-RM-1207 nutarė Kultūros paveldo departamento Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba. Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinis padalinys 2009-10-07 raštu Nr. (12.24V)-2V-830 „Dėl objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą“ informavo žemės sklypo kadastrinis Nr. 7970/0004:556 savininką, kad šis sklypas atsidūrė Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės teritorijoje.

Žemės sklypo kadastrinis Nr. 7970/0004:556 savininkas dar iki šio objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą ir Vilniaus teritorinio padalinio 2009-10-07 rašto Nr. (12.24V)-2V-830 „Dėl objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą“ gavimo (raštas jam įteiktas 2009-10-10), nežinodamas apie šios vietos kultūrinę vertę, 2009 m. vasarą buldozeriu išlygino numatomą statybų vietą (žiūr. nuotr. Nr. 1-5; brėž. pažymėta raudona punktyrine linija), o gavęs Vilniaus teritorinio padalinio 2009-10-07 raštą Nr. (12.24V)-2V-830, nedeldamas atvyko į Vilniaus teritorinį padalinį, kur iš jo buvo pareikalauta sustabdyti tolesnius statybos darbus ir numatomoje statybos ir elektros linijos (kabelio) vietoje atlikti žvalgomojus archeologinius tyrimus. Šiose vietose planuojama iškasti devynis 1-4 m² ploto šurfus. Tyrinėjimų tikslas – nustatyti, ar būsimo užstatymo vietose išlikęs archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis. Aptikus archeologiškai vertingą kultūrinį sluoksnį numatomos statybos vietoje bus atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Tyrinėjimų užsakovas – privatus asmuo.

PRIDEDAMA:

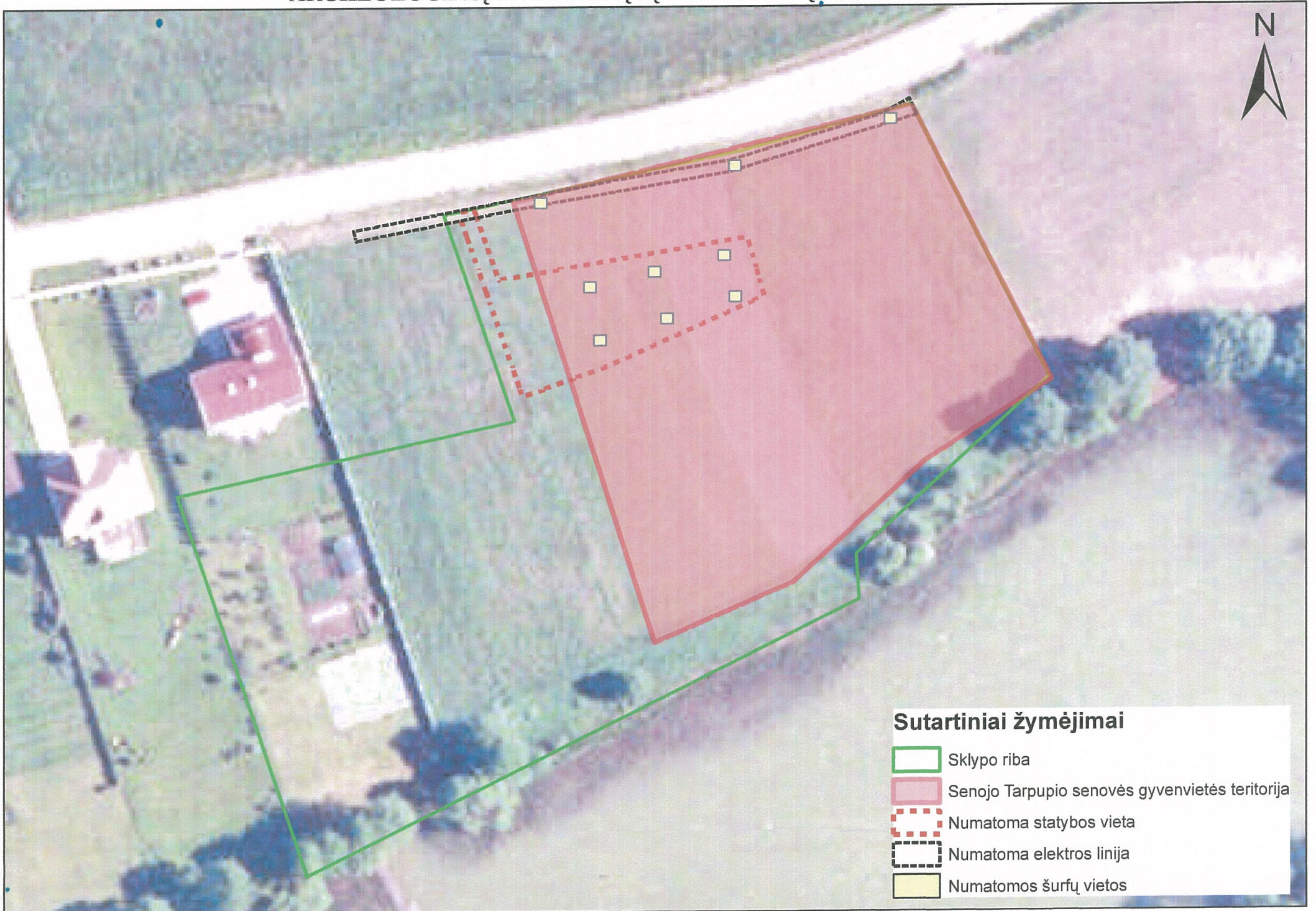
1. Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų projektas. M 1: 850.
2. Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų vietos nuotraukos prieš tyrinėjimų pradžią, 3 lapai.
3. Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinio padalinio 2009-10-07 rašto Nr. (12.24V)-2V-830 kopija. 1 lapas.

archeologas

Eugenijus Butėnas

¹ Balčiūnas Jonas, Strazdas Arūnas, Skrupskelis Algirdas. Gyvenviečių ir piliakalnių kai kurių Rytų Lietuvos ežerų salose ir pakrantėse žvalgymai 2009 m. V. 2009. KPC paveldosaugos biblioteka.

Sutartiniai žymėjimai

- Sklypo riba
- Senojo Tarpupio senovės gyvenvietės teritorija
- Numatoma statybos vieta
- Numatoma elektros linija
- Numatomos šurfų vietos

**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
VILNIAUS TERITORINIS PADALINYS**

✓ A. Petruškevičiui
J. Petruškevičienei
Tolminkiemio g. 9-28, Vilnius

2009-10-07 Nr. (12.24V)-2V-830
I Nr.

D. Bocevič
Senajo Tarpupio k., Trakų r.

B. N. Sakalauskienei
Senajo Tarpupio k., Trakų r.

A. Keršuliui
Raseinių g. 11-6, Vilnius

DĖL OBJEKTO ĮRAŠYMO Į KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRĄ

Informuojame, kad 2009 m. rugsėjo 9 d. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba nusprendė Senajo Tarpupio senovės gyvenvietei (unikalus kodas – 33055), esančiai Senajo Tarpupio k., Senujų Trakų sen., Trakų r., suteikti teisinę apsaugą, įrašyti ją į Kultūros vertybių registrą, apibrėžti jos teritorijos ribas, nustatyti regioninio reikšmingumo lygmenį.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad minimai senovės gyvenvietei suteikus teisinę apsaugą, jai taikomi paveldosauginiai reikalavimai. Todėl, vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571) 9 str. 1 d, prašome prieš vykdant bet kokius žemės ar statybos darbus, galinčius pažeisti objekto vertingąsias savybes, pateikti savivaldybės paveldosaugos padalinii projektinius pasiūlymus ar raštu išdėstytus numatomus vykdyti darbus bei gauti sutikimą. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio padalinio inspektoriai 2009-10-01 pastebėjo minimoje senovės gyvenvietės teritorijoje pradėtus vykdyti žemės darbus (iškasta tranšėja, nuimta velėna), todėl, atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, reikalaujame nebevykdyti žemės ar statybos darbų, negavus šiems darbams leidimo.

PRIDEDAMA:

1. 2009-09-09 akto Nr. KPD-RM-1207 kopija, 4 lapai.
2. Apibrėžtų teritorijos ribų plano kopija, 1 lapas.

Vedėjas

Rimantas Bitinas

R. Vėlyvienė, 272 4069, el.p. r.velyviene@heritage.lt
N. Vaitiekūnaitė, 272 4069, el.p. nijolev@heritage.lt

**GYVENVIEČIŲ IR PILIAKALNIŲ KAI KURIŲ RYTŲ LIETUVOS EŽERŲ SALOSE
IR PAKRANTĖSE ŽVALGYMAI 2009 METAIS**

Vilnius

2009-04-24

Kultūros paveldo centro archeologai per Lietuvos archeologijos draugijos pirmininką Zenoną Baubonį 2008 m. pabaigoje, 2009 m. pradžioje ir pavasarį gavo dr. Dariaus Stončiaus duomenis, jog Gulbino (Vilniaus m.), Asvejos (Švenčionių r.), Akmenos ir Skaisčio (abu Trakų r.) ežerų salose bei Meduvio ež. (Trakų r.) Š ir Akmenos ež. (Trakų r.) PV pakrantėse yra arba gali būti archeologinės gyvenvietės ar piliakalniai. Kartu buvo gautos ir minimų vietų koordinatės.

Kultūros paveldo centro darbuotojai Arūnas Strazdas, Jonas Balčiūnas ir Algirdas Skrupskelis 2009 m. vasario, kovo ir balandžio mėnesiais žvalgė nurodytas vietas. Išvykų metu buvo nustatytos daugumos šių objektų teritorijos, GPS prietaisu užfiksuotos teritorijų ribų posūkio taškų koordinatės, jie nufotografuoti skaitmeniniu fotoaparatu.

Senajo Tarpupio senovės gyvenvietė Meduvio ežero pakrantėje (KPC archeologų žvalgyta 2009-03-31) yra Trakų r. Senųjų Trakų seniūnijoje, apie 1,8 km į VPV nuo Vilniau – Varėnos kelio sankryžos su keliu į Senąjį Tarpupį, į P nuo pastarojo kelio. Senajo Tarpupio kaimo R gale, Meduvio ežero ŠV krante, aukštesnės pakrantės lygumos lėkštame, kylančiame į Š šlaite ir jo viršuje. Žvalgymo metu dirbamo, užsėto žiemkenčiais, lauko tarp dviejų sodybų aukštesnėje dalyje, esančioje arčiau kelio, buvo pastebėta tamsesnės žemės dėmė, čia buvo pastebėta apdegusių akmenų, aptikta lipdytos keramikos šukių grublėtu ir brūkšniuotu paviršiumi, viena gnaibytiniu ornamentu puošta šukelė. Kiek žemiau ir arčiau ežero kranto irgi buvo pastebėta apdegusių akmenų, aptikta pora mažų lipdytos keramikos šukelių, o taip pat ir pora vėlyvos keramikos šukių. D. Stončius šioje gyvenvietėje yra aptikęs lipdytos brūkšniuotos, grublėtos ir gnaibytiniu ornamentu puoštos keramikos šukių.

Pagal surastą keramiką Senajo Tarpupio senovės gyvenvietę, matyt, galima būtų datuoti I tūkstantmečio prieš Kristų pabaiga – I tūkstantmečiu po Kristaus.

Atrodo, kad ši gyvenvietė jau yra gerokai suardyta žemės ūkio darbų metu. Be to, jai gali grėsti visiškas sunaikinimas, jeigu čia būtų pradėtos statybos, kas gali įvykti artimiausiu metu, nes visa ežero pakrantė į R ir V nuo jos jau užstatyta naujais individualiais namais. Matyt, būtų tikslinga čia kuo greičiau atlikti, pradžioje bent jau žvalgomuosius, archeologijos tyrimus, kurie leistų nustatyti gyvenvietės išlikimą bei patikslinti jos ribas ir chronologiją.

Jonas Balčiūnas

Arūnas Strazdas

Algirdas Skrupskelis